

Lakivaliokunta
lav@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntöne päivätty 10.2.2020

**SUOJELUPOLIISIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI OIKEUSMINISTERIÖN
HALLINNONALAN ERÄIDEN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN MUUTTAMISESTA**

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Suojelupoliisilta kirjallista lausuntoa otsikossa mainitusta asiasta. Pyydettyä lausuntonaan Suojelupoliisi esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan tehtäviksi Euroopan unionin tietosuojalainsäädännöstä johtuvat välttämättömät lainmuutokset oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. Suojelupoliisi pitää esitystä hyvin valmisteltuna ja ehdotettuja lakimuutoksia kannatettavina. Suojelupoliisin toiminnan kannalta keskeisimmät ehdotetut muutokset kohdistuvat turvallisuusselvityslakiin ja ulosottokaareen.

Turvallisuusselvityslain tarkoituksena on muun ohessa parantaa mahdollisuuksia ennakolta ehkäistä toimintaa, joka voi vahingoittaa valtion turvallisuutta, maanpuolustusta tai Suomen kansainvälisiä suhteita. Siviiliasioissa turvallisuusselvityksen laatii Suojelupoliisi ja Puolustusvoimien asioissa pääesikunta. Viime vuonna Suojelupoliisi laati noin 72 000 turvallisuusselvitystä.

Hallituksen esityksen valmistelun aikana on erityisesti ollut arvioitavana kysymys siitä, liittykö laissa tarkoitettu käsittely kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseen siinä määrin, että käsittelyn voitaisiin katsoa kuuluvan rikosasioden tietosuojalaissa omaksutun kansallisen soveltamisalan laajennuksen piiriin.

Suojelupoliisin näkemyksen mukaan esitetty ratkaisu, jonka mukaan turvallisuusselvityslaissa tarkoitettu henkilötietojen käsittely ehdotetaan sisällytettäväksi rikosasioden tietosuojalain soveltamisalaan niiltä osin kuin on kyse Suojelupoliisista ja pääesikunnasta toimivaltaisina viranomaisina, on perusteltu, erityisesti ottaen huomioon turvallisuusselvityslain tavoitteet. On myös perusteltua, että muiden viranomaisten jotka käsittelevät tietoja turvallisuusselvityslain nojalla suorittamaan tietojen käsittelyyn sovellettaisiin yleislakina tietosuojasetusta, koska näiden viranomaisten toiminnan ei voida katsoa kuuluvan rikosasioden tietosuojalain 1 §:n 2 momentin (kansallisen turvallisuuden suojaaminen) soveltamisalaan. Suojelupoliisin näkemyksen mukaan kysymys sovellettavaksi tulevasta yleislaista on selkein ja tarkoituksenmukaisin toteuttaa esitetyllä tavalla.

Turvallisuusselvitysrekisteriä, rekisterin käyttötarkoitusta ja tietojen tallennusta koskevaa 48 §:ää ehdotetaan muutettavaksi ja lakiin esitetään lisättäväksi uusi rekisterinpitäjiä koskeva lainkohta. Suojelupoliisille ehdotettu suurempi vastuu turvallisuusselvitysrekisteriin liittyvästä henkilötietojen käsittelystä vastaisi nykytilaa, mutta säännöksiä selkiytettäisiin siten, että laissa käytettäisiin rikosasioden tietosuojalain terminologiaa ja rekisterinpitäjien tehtävien jakautuminen ilmenisi selkeämmin laista. Suojelupoliisin näkemyksen mukaan eh-

dotetut muutokset ovat perusteltuja ja selkeyttävät turvallisuusselvitysreksite-
rin käyttöön liittyviä vastuita.

Ulosottokaaren 70 §:n 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten,
että ulosottoviranomaisella olisi oikeus luovuttaa välttämättömiä tietoja Suoje-
lupoliisille valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtion turvallisuutta uhkaavien
rikosten ennalta estämistä varten. Tällaisia rikoksia ovat esimerkiksi terrorismi-
rikokset ja vakoilurikokset. Suojelupoliisi pitää ehdotettua muotoilua hyvänä.
Voimassa olevan kohdan mukaan tietoja voidaan luovuttaa syyttäjä- ja esitut-
kintaviranomaiselle muun ohessa törkeiden rikosten ennalta estämistä varten.

Siviilitiedustelua koskevan lainsäädännön voimaantulon myötä Suojelupoliisi ei
ole enää esitutkintaviranomainen. Suojelupoliisin tehtävänä on kuitenkin edel-
leen estää rikoksia, jotka voivat uhata valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valta-
kunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Säännöksen tarkistuksella varmis-
tettaisiin, että ulosottoviranomainen voisi edelleen luovuttaa välttämättömiä
tietoja Suojelupoliisille sen toimivaltuuksien kattamien rikosten ennalta estä-
miseksi, mutta rikokset täsmennettäisiin poliisilainsäädännöstä seuraavien ra-
jausten mukaisesti.

Suojelupoliisi kiinnitti asiaan huomiota lakiluonnoksen lausuntovaiheessa. Suo-
jelupoliisi katsoi 70 §:n 1 momenttia tulisi muuttaa vähintään siten, että oi-
keus antaa tietoja Suojelupoliisille vastaisi sitä, mikä se oli ennen tiedustelu-
lainsäädännön voimaantuloa, koska näillä lainmuutoksilla ei ole ollut tarkoitus
kaventaa Suojelupoliisin tiedonsaantioikeuksia rikosten ennalta estämiseksi.
Suojelupoliisi pitää erinomaisena, että oikeusministeriö on huomionnut sen kii-
reellisenä pitämän muutoksen.

Suojelupoliisin toimintaedellytyksien turvaamiseksi olisi kuitenkin erittäin tär-
keää, että ulosottokaaren 70 §:n 1 momenttia muutettaisiin myöhemmässä
vaiheessa siten, että ulosottoviranomaisten oikeus antaa tietoja Suojelupoliisil-
le laajennettaisiin kattamaan toiminta, joka uhkaa kansallista turvallisuutta.
Kyseessä voi olla esimerkiksi Suomen huoltovarmuuteen kohdistuva uhka,
jonka selvittämisessä ulosotossa käsiteltävillä tiedoilla voi tapauskohtaisesti ol-
la erittäin tärkeä merkitys. Suojelupoliisin näkemyksen mukaan uhat, jotka voi-
vat vaarantaa kansallista turvallisuutta, siten kun ne on siviilitiedustelun koh-
teina kuvattu poliisilain 5 a luvun 3 §:ssä, ovat itsessään niin vakavia, että nii-
den torjumiseksi tietoja tulisi voida yksittäistapauksessa luovuttaa.

Ylitarkastaja

Antti Wahlroos

Liitteet

-

Jakelu

SM/KTY

Tiedoksi

-